

2416
vēst. izsk.

LATVIJAS VALSTS
ARHĪVS

Latviešu leģionāru pasas / Daugavas Pasažu
valdība (Lielbritānija)

F-2416

Pārtikas mā izsk.

UZSAC.

Fonds Nr. 2416

Latviešu leģionāru pases/ Daugavas Vanagu kolekcija (Lielbritānija)

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

Fonda nosaukums

Latviešu leģionāru pases/ Daugavas Vanagu kolekcija (Lielbritānija)

Administratīvā vēsture

1943.gada 10.februārī Hitlers un Himlers izdeva pavēli par latviešu brīvprātīgo leģiona veidošanu.. Tāpēc ģenerālkomisārs Drehslers 23.februārī izdeva savu pavēli par 58 000 latviešu jauniešu iesaukšanu militārā dienestā. Pēc iesaukšanas armijā (leģionā) pases jaunkareivjiem tika atņemtas. Nav zināms, kādā veidā tās nokļuva Lībekā, Vācijā, kur tās nonāca vispirms amerikāņu armijas rokās, kas ar šos dokumentus dedzināja, mīdīja kājām. Par šādu barbarisku izturēšanos uzzināja latvieši, kuri pases savāca. Visas pases tika reģistrētas sarakstā, kas pievienots šim fondam, un tās sakārtoja alfabēta kārtībā. No Vācijas pasu kolekcija nonāca Anglijā, kur tās glabājās latviešu mājā Almelijā.

Laikrakstos tika izsludināts, ka pasu īpašnieki var saņemt pases, bet, kā stāsta Daugavas Vanagu Centrālās valdes ģenerālsekretārs Pauls Vanags, atsaukšanās bijusi maza. Vēlāk pasu kolekcija tika pārvietota uz Daugavas Vanagu Fondu (DVF) Bradfordā. Pārvedot uz turieni, ar pasēm notika nelaimes gadījums, kā rezultātā tās vēlreiz cieta. Pases glabājās DVF Bradfordas nama bēniņos. No turienes kolekcija aizveda uz Straumēniem, Anglijā, kur tās sagatavoja pārvešanai uz Latvijas Valsts arhīvu.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumenti saņemti 2003.gadā no Daugavas Vanagu Centrālās valdes Lielbritānijā

Fonda saturs

Pasu kolekciju veido līdz 30 tūkstošiem latviešu leģionāru Latvijas pases.

Komplektēšana

Papildinājums nav gaidāms.

Izvērtēšana

Dokumentu ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana uzsākta 2003.gadā.

Saglabārība

Pasu saglabātība bija ļoti slikta: saplēstas, netīras, ar pelējuma sēnītēm. Pēc atvešanas pases LVA tika dezinficētas un apstrādātas ar speciālām salvetēm, iespēju robežās daļēji notīrītas, izgludinātas. Pasēm nepieciešama restaurācija un konservācija.

Fonda sistematizācija

Katra pase tiek uzskatīta kā viena lieta.

Pases tiek kārtotas stingrā uzvārdu alfabētiskā kārtībā. Vārdu, uzvārdu un dzimšanas vietu rakstība ir saglabāta tāda, kāda tā ir pasē, neievērojot mūsdienu rakstību un neuzrādot patreizējo teritoriālo iedalījumu. Saglabāta arhaiskā burtkopa *ch*. Ailē "Piezīmes" tiek dota papildus informācija, ja pase nav pilnīga, ja tajā atrastas izziņas vai citi dokumenti. Aprakstā netiek dots pasu izdošanas datums. Fonda datējums tiek dots pēc pasu izdošanas laika.

Aprakstīšana tiek veikta pakāpeniski.

Fiziskais stāvoklis

Daļa pasu ir sliktā tehniskā stāvoklī.

Fonda glabāšana un izmantošana

Pases glabājas speciālās kartona kastēs, to lapas netiek numurētas un netiek likti arhīva zīmogi. Pie izmantošanas – pirms izdošanas lasītājiem katru pasi ieliek aploksnē, apzīmogo un uzraksta šifru un nosaukumu.

Aprakstījumu sastādīja:

Personu fondu un trimdas dokumentu daļas vadītājs

M. Brancis

2004.gada 3.decembrī

LIETAS Nr. _____ **APLIECINĀJUMA LAPA**

Lietā iešūtas (ievietotas) 2 (divas)
ar cipariem un vārdiem

_____ lapas

tai skaitā lapas ar litera Nr. _____,

izlaisti lapu Nr. _____;

+ _____ iekšējā apraksta lapas

Lietas noformēšanas un fiziskā stāvokļa īpatnības	Lapu Nr.

Lapu aizpildīja vec. eksp.
amats

[Paraksts]
paraksts

B. Cīrulis
paraksta atšifrējums